

Till Sveriges allmänna högskollärarsocietets lyrd

Maragatan 10

Arbuden

"
Omsände härmed några anteckningar från min tidigare an-
budande tjänstgöring inom Stockholms stadsdrottning även
1905-1925. Skulle det lända till nytta för eller uppr-
lysning för något fall är det mig en stor njö. Det utomordentligt
gär medsände vill jag ha tillbakat, ty det är det enda jag har
hvar från denna tid. Jag skall även så fort jag får lite
sända en från minnande tid. Jag skulle gärna beskrivit
minna små minnanden bättre, men eftersom tiden är långt framsträckt
så minste jag sända dem sådana de äro nu, om något av detta skulle
komma till användning just i anledning av 100 års minnet.
Skulle också kunna förbättras genom en noggrannare beskriv-
ning, men först längre fram, när min tid tillåter det,
om de så ändras tillbakat skall jag gärna det.

Med hjärtliga hälsningar till lärare och
lärarinnor i Sveriges land

Amelie Duggart Lindgren
Postfach 209

Arvidsjaur

P.S.

Skulle någon som läse detta vara min eller Thure förbi i Arvidsjaur
så viltkomma för besök.
A.B.

Det var en afton i aug. 1902, som far en-
derättade mig om, att nu skulle jag skicka in ansökan till kommunen
i Battsuoden, för att komma in som elev redan i början av sept.
Jag tog mig väl en funderare, men efter som det skulle inte
var vanligt, att sätta sig emot föräldrarnas vilja, så blev det så.
Vad som gick far kunde tänke sig jag ej. Jag tror, att han någon
gång hört mig nämna om min intresse för sjukvård eller
barnmorskeryrket, men detta tycktes han ej vilja lyssna till,
ty han hade sett min närhet till sin pmt i detta yrke
och lämnade oss små möjligheter. (Jag var då endast några
år gammal.) Men blev det bestämt att jag skulle resa, och återvända
försöka mig på "semin". Resansan var ej stor. To min 30 kronors
sommarlön (jag hade under den gångna sommaren inarbetat fjärdel
lös en lön), fanns väl det mesta kvar, men jag vågade att
den fråga far, var jag skulle få pengarna i förskott, under min skol-
tid. Du är stor nog, att reda dig själv, svarade far, och med det
beskedet vandrade jag iväg till en gammal stycka en värdig själ
som vågade låna mig 12 - säger John Brown, och sedan
trädde resan när tiden var inne, med Battsuoden som
mål. Huru vil från till Kuopio järnagstation (järnvägsbil-
jetten för Kuopio kostar då 8.05 kr.) kost jag ändå nästan 7 mil kvar.
Vad var att göra? Björns blev ej fråga om, ty farsan levde ej så sent,
och en äldre bok som en cykel som jag ej heller ägde av. En
smålandståg och jag slog påslapp och gick den långa vägen,
till jsts. Vi delade promenaden på 2 dagar och hade god tid under
dagen till Battsuoden, efter att ha övermättat i en bondgård
för ungefär halva vägen. Vackert var min samrums goda talfrämjare
lovades en bondinna att låta oss få mat och logi efter lång-
vandringen, ett par dagar, tills vi skulle få arbeta för oss. Hoppas-
dagen klarade jagst av, och den 3 dagens tentamen, och man
var antagen som elev. Men var en nytt problem - bostadsfrågan.
Ty man fick vi skaffa oss själva, skaffa den mesta provianten
från Jakobstad 3/4 mil från Battsuoden och laga var mest
stada våra rum, trilla våra kläder allt skulle hinnas med. Vi
fick låga den saken på minnet: "Det var man vill så kan man."

Vår främling blev duktiga lärare fr. N. brukade säga: "Lärare
man lär sig på, så lär man allt." (Någonstans i
människor började de äldre, av alla åldersklasser, och äldre
samt sagt borde de sig en grundare på detta, fast jag kändes
vill primära de upprättade, och därför allt den studerade ung-
domen om detta.)

Skolan lärare hade kommit i gång. Men fr. N. hade vi den
gode lärare Rektor M., samt lagista H. samt fr. P., och
därmed är lärarna presenterade, och kanske väl bäst i sig
är någon, som kommer att titta i dessa små memorier.

Länge hade vi ej förväntat att på be-
håll vår rektor. Den sedan frut säga livslågan skedde om
någon vecka, och en kall höstdag (samma år) flög vi på
konst den graven, på Jockmacks kyrkogård. Vi läste konvokt
upprättigt, att vi hade lärt oss älska honom som en far.
Såsom vi hade på den älskade delen av höstterminen
som en ung kandidat W. Det blev nog en viss ^{fundering} ~~reflexion~~ om,
hur en så ung rektor skulle undervisa, men han kunde sitta
och, trots att det blev en mindre respekt än den van-
liga. Men som R. W. var själv och glad, anordnade han
H. o. m. litet jockmacks island i 7 års klasserna
var han själv deltog. (Fr. N. var fjärrledig och borta)
~~och~~ Vi funderade nog en smula vad följden skulle bli?
Jag minns särskilt en söndagskväll, en sådan lekstund
jag vågade ej vara med, jag räddade mig liksom osäker
för "efterverkningarna" av detta. Det blev ej förklarad med
oss elever, men, när R. W. tog farväl vid höstterminens
slut försökte vi av hans ord, att han i sin välvilja
lillatit något som varken var brukligt, eller gick för-
bort vid "Semis".

Det gamla seminariet låg utställt till på Lilla Luleåströms
nåra strand 3/4 mil nedan Jockmacks kyrkby. Hur
gammal fjärr byggnaden var, minns jag ej, men åtkilliga
klasser borde ha undervisat i dessa läroslars
väggar, och många gamla minnen förknippade därvid.

lett var ju ganska och primitivt liksom lärobästärerna. Det fanns
ju någon värme i vatten eller avlopp, men man tänkte nog i sin
främsta enfald, att läsa om var avundvärd, som uppmått en
stämning, och framför allt att man ansåg dem oöverskådliga.

Vid vinterterminens början anlände den unga Rektan, en merdöl-
ders herre med glasögon och peruk - således på land att han var
schallig, som från Gården ingav oss respekt. Hans namn var B.
På den tiden "pluggades" mycket utantill. Som tur var hade jag Latins
och Bibliska klasser jämt och Jämna historia var en av mina för-
skoleämnen som jag brukade klara bra, men starkast den, som ej
konstigt kunde redogöra för förtal, segrar, nederlag fäktning mm.
De stora brigadkorporna var hans ideal, och ville man se
B. liksa av ilka, skulle "historien" klicka. En gång när
vi varit blanda historien färdig, berättade Rektan B en källers-
historia om Karl XII. och en rasker jiskapflicka. En liten oradlig
kyddes till raddysbrösten.

Terminen fortsattes i pluggets och arbetets tecken, iver och trälare
om lera betyg och att på flyttan opp. På värsiden inträffade något
som gjorde oss reuridiga. Vi hade hört glunkar om, att ett par av våra
klasskamrater uppraktades av en fru av byns manliga ungdomar.
Vi först opphörd detta och antog det som löst prat, men en lördags
kväll i slutet av terminen kom skrället. En av de uppraktade
flickorna var sjukvård och brukade hjälpa oss med klädfrågans
ordnande, för att på det billigt. Just den kvällen skulle en klänning
lys färdig åt en kamrat. Som det tog en stycke i en natt, innan
detta var färdigt, sprackade vi den kaffe och bröd några flickor,
för att hålla oss vakna, och hålla henne på kaffe. Ty klänningen
skulle vara färdig till söndagsmorgon. Indrängstället av
att detta som givits på min lott, varför jag gjorde eld i kok-
spisen i en kanna för ligande rum, och satte på "kaffepötte". Vår
där hade jag kvackning på där en i yttre rummet. Vår som
öppnade det jag ännu ej, men in kom två manliga ungdomar.
Jag dukade kaffe bords, gick sedan hem, från Birk kaffe och kaff.
Väl hemma hem till mitt var jag sedan B. med hartsiga stegga
att ha ett till varifrån jag kom. Nu jag kände mig nöjd, att vara
därifrån var en given sak. På söndagsmorgon blev även jag
uppkallad på förhör, men jag kunde ju ej annat än sammanpöjligt

berätta om anordningen på kvällen. De andra flickorna, som stannade
 kvar fingo ännu avgiva "situesmål". Högst på listan var de mera än jag.
 Jag var inte. Vår "börsmästar" blev i alla fall upphärad till lekarna
 och fick besked: "Ledig grön seminariet." De andra, hennes kummers
 kamrat, fick till uppgifande säkert, och som ej tillhålla till semis me-
 ra. Vi andra fick tillräckelse, att ej ungas med den "orskedade". Gjorde
 vi det, fick vi samma dom. Du vi ända hände medlidande med vår
 orskedade kamrat var naturligt, fast hon verkligen, om möjligt, orskä-
 nar, hade solat om i stadgar, och värt för henne själv. Att minstone
 jag vågade aldrig berösa henne mera, men kunde dock ej orhålla mig
 ifrån, att på en ensides plats säga henne en oändligt förvål.
 Att vi sedan blevo mera raktsamma öfver vad som föregick är naturligt.
 Vi tyckte oss verkligen märka, att det var mindre kinkigt med våra
 gästgävar, och klesställnaden gjorde sig märkbar ännu i sinne denna
 lördagsaftalt. Reflektionerna utblevo ej.

Första lördagen var så slut. Denna gång
 åkte vi s. k. långskjut med sin skurk. Detta föll sig billigare med
 flera efter samma häst, än halfhäst mellan gästgävariderna.
 Riktigt var det, men vad hästen tyckte om 7 mila promenaden
 vet jag ej. Det hade han inte förmåga att tala om. Att det fanns
 någon brona till skjut och drog till stor del bero på den hjälps vi er-
 håll i form af skjutdier 100 kr. varje förmiddag 2 första ären
 samt 125 det sist. Skjutdierna utgjorde en slags premie på
 att låsa loppskan, och att förmiddagen 3 år i sinne loppmarken.

Samma häst möttes vi åter lärare och
 elever vid semis. En 7 a lätade in, och vi tvåor fick säga med
 lektioner bredvid lärläsnigen. Den första lektionen jag höll, en ljud-
 lektion, var nog en mycket riktig stundragelse i minn ögon. Att jag tog
 orken riktigt kunde jag förstå därav, att s. o. om fr. sk. såg både poad och god-
 modig ut, och i kritikar såg hon både förberedelse och god vilja. Det
 tycktes atta sig, om det nu blev lika bra alla gånger ska vi lite vara
 orogt. Med en lärare som övervakare, samt hela klassen med autokh
 ringböcker, kunde ju gärna en iske nervös litet orolig en sådan
 gång. Ja, andra orskurser knallades igång med den med, fast den
 var mera påbrustad än den första, men blev man ej huggad, så
 ledde sig livet tämligen fint.

För att nu få plugga omna ordet den lista tiden av rättermånen
 i. Den som jag på den tiden nu gå ut och äta hos en frue
 gästade till borden, som hade en helinackordering jämförte
 oss 2 andra som endast intog våra måltider. Detta blev,
 då vi intog våra måltider bestod av 1 rum med en skubb,
 samt en ike allt för stor fjärdedel. Sängordningen
 (i detta) utgjordes av en s. k. skäpsäng, med sängplats
 både i övre och nedre rummarna. I den nedre var
 familjens sovpåsar, i den övre Mattias inackar-
 dringens. Mattias hade kost, en färdigklädd kost.
 Jag minns hans fjärde drag, men precis att någon
 som idag att det var färdigt att jag ej. Mattias kom ej
 tillbaka mera. Den femte, som terminens slut. All-
 härjaren lungoten, gjorde slut, på hans framtidsläsa.
 Hjärtvärdigt nog fick jag inget "mer" av matfästet.
 (Jag uttalar detta bara för att påvisa dåtidens begrepp
 om bostadshygien m. m. jämförd med nu.)

Var skulle läkaren ha ett studium - är det så eller så med
 denna sjukdom, men som detta ej här till ännu, lämna vi
 det åt sidan denna gång. Kommer det blir med minna matbör-
 grupper har jag nog ej bekant.

Andra läsåret var slut. 3:e klassare!
 Vilket uppeving! Men nu var jag all, för minis i Mattias-
 ordre. Detta flyttade nu till Kungälv järnvägsstation. I ett
 nytt hus, fick vi börja vår läsning kommande året, och en
 ny verbostad tog samt de flesta av flickorna. Visteliqen
 infann sig sedan ganska litet trångboddhet, ty rum som
 var avsedda för 2. fingr tas i bruk av 3. För de som
 fingr ska en enmansäng var ju tämligen. En fröken
 Lindberg åtog sig matställningen för eleverna, med en lejd
 kokare. Färdigerna fick frästycke som matlaga. Så-
 det blev matfästet arduad. Vi flickor fick biträde i köket
 och några var i "fengrupp", och gasarna var rättsbärande.
 50 elever erhöles utvisning på så vis, med fr. N. som
 blif, och övervakare vid matborden, samt att vi ej var

oppe för länge på kvällarna. Nämnda fr. Kindberg innehåller äro
 en kafé invid järnvägsstationen, en mycket sådant inord
 i ryggåsstil. Vår högtidstund för dagen var när vi fick
 sitta ned vid "Kindbergs" och intaga rätt c. m. Kaffet kl. 4.
 Som en politisk omöjlig ommanne, om en av våra manliga
 brudster som brukade som regel lägga 9 ringer vid skol-
 biten i bryggen. Där är det ej då var pausering.

Även i Paradiset infann sig äro här
 en arm. I skurjen fanns ju en hel del manlig ungdom,
 som bäjde "bika" på de många kvinnliga eleverna, som
 var de förbjudna drakten i alla fall. En mycket stans-
 bar, och stor spjurer, kunde ej riktigt smälta att han ej
 fick tillåtas med - troligen någon utsedd. Nämnda
 var ju, och en mäkth krall knackade det på fr. M. d. v. s.
 Efter en "Sig in," uppreparade sig en riktad fråga, som
 mycket strängt förbjöd fr. M. att utföra spionage vid de
 övriga eleverna. Tilltaget var ju djävt, men ungdomskär-
 sbarn, Verkan förde nog ej varit vad som åsyftades, men
 historien siggande ut bland eleverna, och ase om för-
 lätas att vi drog på smilbandet litet smält, iske
 för riktadspislar, men vi ansåg henne för "sträng".
 Även huru dären var, så var hon vår bästa välar-
 förmåga, och vad hon uppräntade fastnade i hjärnan
 Även att henne i alla fall! Hon har slutat sin lärar-
 gärning, men värt är, att många hennes kunskaps-
 förv grätt, och och varit frukt, och respekten var god och
 hälsosam. Ungdom är ungdom i alla fall, och visst kan det
 väl hända, att vi syndade med i någon mån, helst för
 reagerade H. Vi kände sin hans lilla svaghet för en tur
 på Sand, och han var nog rätt ofta utrustad med måldags-
 brunnar. Gud väls oss då, om vi ej påbblade oss gramma-
 tikens regler och undratag nog part, då blev det "öppskrivning".
 "Orken" tycktes ingenting H. aldrig ha glömt. Vår pådel för denna hade
 nog H märkt var till hans gärdel. En dag när "Lumäret"
 fram på May. H. påt han med sin kraftiga stämma:

"Nog vet jag, vad man skulle ha åt er. Man skulle ha somat orar-
na i Gamla Testamentets tid, man skulle ha en järnstodd stav, och
sticka i er." Luvod hade han nog, men i såväl honom som lat.
Fruen P. var örningslärarinna var ingen ungdom till åren, men en
ungdomligt sinne gjorde henne antyckt av alla, som ej ville
vara ögonstjånare, och hon var den mest kamratliga av
lärarna.

Antag nämnde sig sitta terminus slut. Skulle alla klara sig
var frågan. Jag minns i pluggade. På den tiden var ej ut-
springande vanligt som nu. Biografen fanns ju ej. Dansen
var bannlyst från en sådant ställe, och väl det.
Om nutidens ungdom tänkte jag vilka järnhelvet och vilken
energi deras järgångare ha på komma för, skulle de kanske
lägga åsido litet biospringande, dans och jassande,
föreläsningar och matsmån till nytta och den själva till
basta för framtiden. Alla nutida framfärser ungdom
skulle tänka på: Plikten jämt och nöjet sedan, då var
mycket annat.

Snart återstod bara avslutningen. Färd den muntliga,
sedan den praktiska - avslutningslektionen. Språkande
var, att från den av R. N. framväckta brökan med de
små kullarna, med uppgift om lektionsämnet kunna
få en "lath" med en ej för stort ämne. För en gång
skall stod lyckan mig till. En lättare ämne kunde jag ej få.
Skåning, björken. Kärleken, just den stora träd, tror jag just
beror på denna händelse. Skärare hade jag nog, men ner-
visiteten var bortbläst. Detta berodde nog också på, att man
kunde sig på den säkra sidan. Ingen kritik efteråt, bara
hämta sina betyg, och man var "småskollärarinna"

Vår föreläsare mig för min sista lektion
vid semis, sökte jag ut i sammanhången till en liten portlure
bäck, omgiven just av björkar. Den ena c. m. glömmes jag
drig. Vad många frivärningar och tankar om framtiderna,
var jag skulle få plåta, huru arbetet skulle se sig på egen hand.
Jag var ju ung, fast gammaldags ung, ännu efter den tidens begrepp.

Lohusaku av en mörk kärlek tack fatt sin prägel över mig.
 Tänkt om barn och ungdom av vår tid visste att uppskatta
 vad en mör, och en god postrare är värd, vad många stöte-
 stonar och missgrepp, som skulle undvikas.

O, ungdomstid, du giva tid med samvetsfrid

Och rena vackra tankar

Varför är du så bort du tid?

O, rena vackra varelser

Jag vara väl från denna

Så ej du samvetskrav får hämnas.

Formaren efter min examen gick som
 vanligt i arbetets tecken, ty den nybakade lärarinnan var "paul"
 som tur var ju en annan jag var färdigbakad var jag plånad,
 ty det kändes lärokräst. Jag erhöi en pl. m. folkskola d. s. k.
 O. 3 järnen. Läsningsen fördelades på tre ställen på lärokräst
 terminen vid byn M. Vårterminen vid B. V. och F. byn.

B. och V. överlämnade allt efter barnantalet. Sin bakkamrat
 från Jernis och jag fingo plats i utier varandra så att säga, och
 gjorde därför sällskap öga till sällskapet i Svindsjön. Som
 storkaren, storkarets ardf. (frut även storkarens) tjänstgjorde
 den hederlige kyrkoherden M. P. Berlin (numera död,
 och skada blott, att en sådan hedersman måste gå bort.)

Vi stegad öga till Sæters expeditionen järn att på undermåttelren och
 vår avlöning 33 kr. 33 är utgående lön järn sept månad, och
 dessa pengar fick lov att räkna till höstterminens slut, ty lönen
 för år utgjorde 400 kr. + 16 kr. i hypotesättning järn formaren.

Den svindsjöns fortsattes färden mot milt, den första storkstaden
 M. H. hvar vägen, som återstod, skildes jag från min kamrat
 som var stationerad i en by. Jag lämnade henne mig ensam,
 bland främmande människor, mot obekanta öden. Obekant
 var jag även om bästa vägen, sedan jag skulle lämna stora
 landsvägen. Jag frågade mig järn, och fick höra att en lärare
 och lott. Jag litade på att han var kunnig om staden
 och lottade rätt ståt, men ask, vad jag bedrog mig. Efter prome-
 nad, lodd, och en långpromenad genom mark och skog

9 som aldrig tycktes ta slut. Till slut frågade jag litet, om vi
ej snart var framme? Naa nu går här bra de biten kvar
än. Nej nog är det en bra bit kvar än. Brukar folk få-
das denna väg? Naa äint tro i här går så många gånger. Inte
står jag det än så många gånger. Den långa prome-
naden gick bredvid en stor färsande bäck efter en som
jag tyckte andlås myr. Sommaren var ovanligt regnig varför alla
myrar var ratta, isel ratta. Jag var klädd i vanliga
dåtidens höga kängor, och var genomströmt knäna, därte-
lidrogs den jämfärelseris långa hjälen. Litet hade gått fel
eller var det på en utöka dagmetat var jag ej. Jag gick
sjuare reda på, att jag skulle hållit landvägen fram
till Frankens gästgästgård, som fanns det sprängad väg
ände fram till byn, men det visste jag först senare.

Sommaren till byn frågade jag den
fruste jag mötte, var läraumen brukade ja br. Jo hos
Teller. Jag stegad dit, och blev väl mottagen av honom,
lekte och ständ, men fyra telningar ikring^{sig} alla stöplikta.
Jag gick br i sommar, ett mycket litet rum, med en
quartavianok sång, en byrå som de själva disponerade, en
stol, ett litet bord, som kom så nära spisen, att det från
den liden öfver spisen "hoppade" ditopps. Studia väggens upp-
rops av en vedbänk och ett litet väggfäst skåp. En liten
gång min på gabet mellan dessa möbler utgjorde mitt kök
dagrum och allt i allt. Jag nämnde om öfver spisen. Någon
bryggsel (järnspis fanns ej då i någon av byns 5 gårdar.
Detta var år 1905. Den 15 sept på morgonen stegade jag in i
den stolan, med dagbok under armen för uppteckning, berömdad av
minne beträffande storer, samt många andra. Med de gjorda sig
går om dörrar var jag ej. Det dröjde ej, innan den mest bety-
dande moran i byn kom för att se den nya läraumen och
gå till sig bekant. Jag blev hemgjord för att vidare bekanta
mig i huset, och blev ombudad att till ändagarna läsa. Gön,
i N. S. medicinen. Så jag skulle börja agera bypräst hade
jag ej tänkt på, men min förtiändare gjorde det med, och det

var bara att fortsätta. På månaderna blev uppgifterna flera. De tyckte nog i allmänhet att lära sig hade så mycket fritid att jag kunde hinna åtkilligt annat med. Ingen tänkte på att det fanns något som hette jämbördelse, och att en självstudium var ett andra seminarium. Som skollöshal hade vi en stark bänk. En familj hade flyttat ut i bagarstugan, för att få ha skolan hemma i byn, och slippa utskicka sina barn. Värmen från den sprakticht höga spisen åkte nog till stor del ut genom skorstenen, vilket icke hindrade att vid tidig spräckskjutning en del "os" kom in i rummet och likväl kunde vi ha 2 minusgrader vid "galvdraget." Värmskåp med kö i eller loppstoa, påddes fötterna plus de luntichade udstyrarna. Barnen stordes nog i alla gånger hela om, huru mycket de prövs. Precis frusen av sig fick man sig vara.

Skolläskarna var av det mest primitiva slaget, långa pausliga med plats för många barn i bredd, och omålad, ty tiska mellan skolan hvaras läskarna ut på logen. I allmänhet användes griffeltavlor för skrivning ådrumstone för nybörjare. Det gavs också för griffeltavlor, och de färdades sena. Jag införde bruket av vattenflaskor, men slagenheten med detta var, att om flaskorna glömdes i skolan över natten så frös de, då blev det stordisk i murdrivan i stället. Efter någon tid frös åt färdjöd dessa griffeltavlor. Papper och skrivböcker började användas, men blagomål kom ibland över, att materialet blev för dyrt.

När första skoltidningen nådde sitt slut, och det blev en sällsamt avslutning. Några barn hade aldrig varit, och erhöles av gånghatt. Efter därtill begreps också föräldrarnas minn barn duktiga, och jag önskades välkommen att, fast jag begreps ju, att jag som ganska "grön" inte precis kunde vara någon auktoritet på skolans område. Den första examen var vederbärligen undantöskad och en sådan skolfarm som denna, blev det ju 3 "examina" per läsår. På ett husbonde skjutade mig efter hett till samhället för att lämna "lönen" 100 kronor, samt böja något till livets upphälle och

11
vördtyft som Luther säger sant för att bättra för mig i klädtyg. I min
"gardens" fanns ej så mycket. Tyget varken av silkesstrumpor eller påts-
verk. / för höga hägar med galocher, en klämsittig och litet smitt
var de inbär som fick gås om en gång. Dessan fick ej auktas för
hitt, ty de 100 R. skulle räcka i månaden framåt, så ingen else-
ryggen fick ej förekomma varken i mat eller kläder. Under mitt första
"holår" förbrukade jag en 1/2 kg kaffe. (säger 1/2 kg.). Antarna som be-
traktade mig bjöd jag villigt för "byggsarna" ur detta. I gengäld trä-
nades jag för resterna i Stoban med marinas kaffe med ost i,
enligt kurländsk sed, åtminstone i Smidsjund och Trjiplog, tro-
ligen en sed som byggsarna lärt ut och som verkligen är
en lättnad. Men - eller getut i kaffe "träffas" vilka bak-
verk som helst. I brist för ost använde byggsarna saltarhat
senkätt.

Julferien var slut. Tillsammans för "Häcken"
för att skriva, ett efter kurländska förhållanden vilka upprättad äro,
djupt och pymligt. I denna Stuvans skalmaterialen en bok- och
bortläda, en svart tavla och en kurlam. Allt detta
tingstas för en ladd av hö, med en reaktion för, en kudd
som ryggstöd, och en färskvattenfäll över mig, antändes färsk
och nästa Station byr B. vid Skellefte älv, gränsen till Kall vid
dette ställe. - Sommar en bit för färdvägen känd jag en gud som
liknade en brödsack. Jag ställde honom mig, och upptäckte att Tills
och ändigt fästet en källa för släp. Som de provisoriska träbal-
karna på detta släp låg en bylle varur stack upp en par barn,
ty för bälken fanns en gatabock, som varit till lags för
närmaste grannby i och för de levande get- och bessestarva för
sommaren. Delle drog för Smidsjund, jag med, ty ingen av oss bok-
nade humors gåra, det var ju så bra att kunna ta flera ärenden
för sommar gåra. Vägen var kanske sämre en annan tid, och efter
användandet av "släpkälken" i byn G förtälles färden till byn B.
Vägen, var ingen landväg som nu, utan en provisorisk lände
mellan. Byarna, tack var en lättest upphållsvärd, och denna
börning blev sträcka

I byn B var jag väntad. 17 förväntas
fålla helmingar hade i god tid anlåtit till Kallers bagarstuga för
uppgift. Bland dessa befinner sig 1 par tvillingar Alma & Jenny

samt en färg brötklädd lappgavsk Red. Fillingarna var mycket för-
 ark av, att jag i Gåjan ej kunde skilja på som som var Alma, och en
 som var Jenny. Men poligare var det när Red ej kunde uppfatta rätt
 vad jag sade, utan reste sig brist och frågade: "Was sagst du?" "Vad
 säger du?" Allmänt färgt. Loe det var också om Red när han
 knäppte sina länder, när jag lärte: "Stip mia brusti la Aluerimmo" =
 "Taka väl som är i kinneloe", en annat. Tillägges här äro här att
 barnen var flitiga oppväxtamma och snälla med få undretag.
 Red lärt sig snart första att, men en mest språkssvar frimodall-
 tid hos lappstalande t.ex. kan benämnas som och tvärtom.
 En är en och en är en. Kråldjur blir grådjur osv. Vad som
 var ganska bevärligt att utarbete var en läsardning, som gav mesta
 möjliga resultat för en fören skrift som dees, med 6 klerne
 samtidigt underisade av samma lärarinna (läsare). En fören
 fick man tjäta utarbete, vilken sänds in till Skrivst för gr-
 hämmant och underskrift.

De 10 rekamma vid 8 gick pt. jag fick
 säga förval till Jenny - Alma - Red - Dida och alla andra för att be-
 ge mig till första stället för läsning. Dees gång till 8 gård en korta
 gård men med utrymme både för mig och många andra.

Jag skulle åka efter Ralles Brunt, men de 1 1/2 mil långa ögen
 tog lång tid eftersom vägen var snagglig. Jag föredrog minna häns
 skidor, och stakade iväg genom skogen. De som ej gillat bekantkap
 med de stora Norrländska vidderna sa saker omistad (nitidag), han
 gån miste om mycket. Vilken häufälske att de fram mellan ju-
 per och granar med stora lindar och pinusfjällar i baren.
 Om lyckan är god kan man på 8 se en eller flera stora på 8
 lymgd gren, eller en skogsren beta lare från en gran.

Vilken frid i den stora skogen, kanske snart att säga i vilken
 skrud det ter sig mörare. Vilken själav borta från all tidens av
 i den d. k. civilisationen:

Vackra rita vinterland vad jag älskar dig
 Vackra gröna sommarstrand du min vinterland
 Göm dig i din famn, när jag blivit varm.

Slutet av sägen fram, den målet för minne för denna gång gick över
en iure. Öppre i backen, för andra tiden fjön, låg en vacker gammal-
maldags bondgård målet för dagen. När jag väntade fram den
styggen tog jag mest av minnens minne själv från K. Genast
sag jag, att jag kommit till en hem, en verkligt hem. När fanns jag
vad jag alltid saknat - ett hem. en mor. Hånga barn hade hon
ihop sig både vuxna och i skolåldern, samt en prar mor, ty,
här hade mor K. varit husmor sedan sitt 19^e år, då hon gifte
sig med värdeman K., en respektabel man, men god och snäll
för sinna gång. Sedan detta hem, har jag de dyraste minnen från
hela min stöldid. Här hade jag förmånen att få undervisa i all gårdens
barn under tiden 1906-1910. Den tiden flyttade. Öfverallt gårdens
barn, utom en hel mängd andra inackarungar hade mor K.
samma och tålamod med. Till det arbete, vilket ansvar, vilka plikter
som ej lagda för allas vår mamma. K. Jag lärde mig de öfver till
hemma som fullkomligheten att en mor. en postare, varit den ar-
betsamma alltid omtänksamma om allt och alla. Aldrig spä-
rade hon sig själv för andras väl. Alltid gästvänlig. Ingen be-
sökande fick gå, utan att bli undfägnad. De fattiga hade all-
tid i mor K. en hjälpare. Årsvärde vad i detta hem fanns
både hjärterum och husrum.

Vad som mest förde ha styrkt mor K. i alla hennes plikter
och framför allt i sorg och ontgång i allt genom liden är nog
hennes varma Gudsfruktan, borsad i handling, i hennes dagliga
gärning. En stark gärning, en fruktämda gärning i det styrt.

Ly vad rätt du täckt, vad du i kärlek vill

Vad stönt du drömt kan ej av tiden härjas

Det är en stöld, som under tiden härjas

Ly den här frighetens rike till.

En sådan mor hade nog varit skald som diktade "Min moder".

Hånga sådana mödrar i vårt kärn Sverige som älskvärd, men
jag tror också, att ännu också för fräldrar och postare var större
för den tiden än nu. Var ligger felit? Trägan bark allvarligt
tas under behandling. Vart skall det sluta med ungdomens
hjällösa möjesliv? Var har vi den plikthänsa som behövs för
hem och fosterland, helst i sådana tid som denna? Dessa frågor
måste komma osökt.

Kar L. bar ännu kvar i sin tröna hem. En av hennes söner behöf det gamla hemmet. När jag för snart 2 år sedan besökte mr L. mätte hon mig som fjärr på toppen med en "Välkommen"! Hennes ålder var ungefär 80 år, ^{hon} var ännu vännar och bekanta. De sista gången har varit ut till H gårdar, alla bebodda av mrs L. söner. Visserligen ha de tänkt på: Hennes första gränshar skärast där jag lekt som barn. Aldrig hörd jag barnen i det hem säga nej, till en given order, och alla tre jag hade samma färd.

Kar lilla mor, säg vem är som du.

Jag i hela världen.

En god sak med den uppsattnad skolförmen var den, att skolan som hem till barnen så att säga. Barnets plats var i hemmet, först om det gick i skola. Vist kunde väl undervisningen bli för kort, men hushållerna var mycket god och barnen behöll bättre kärleken till hemmets tona. Jag vill vinst ej blanda reformeringer av skolförmen, med alla ha nog ~~ut~~ utveckling men det subart väl. Samfundet, någon till subart fasta skolor och skolkon var nog menat till annat, än vad det blivit. Genom indragningen av skolor måste inackarering i stor utsträckning avläsas. Barnets plats är nog i hemmet, tills det så att säga är flygfärdigt, men de stora anständer här öfver, ha väl spelat en stor roll, och i det måste vi väl praktiserar oss fram. Skolkon är ju mest förlagda till samhället och stora platser. Vi tar en exempel. Barnet utas vid skolkon i en samhälle sina 6 & 7 skolar. Under denna tid har barnet varit ifrån hemmet. Disgraserna, Cagernas, snart, Dyfförstrens sinu bläder ha inriktat på barnet så, att när skolan är slut, så är det enkla hemmet i enastående ätränart. Det skall vara något finare. Den del fall kan kan den som lyttas på detta. För många har det blivit nöckdel. Barnasinnat tar lätt intryck av såväl godt som ont. Försligen måste någon ändring företagas, för att förebygga nämnda släpsheter. Jag vill ju ej prisa med detta säga, att alla skolor bli jändbrakar, men en skarp utgallring av "lärarvorden" skulle företagas. De som ej kan lägra göra sin läsning skulle utas lästragning såttas till praktiskt arbete, och kanske d. o. m. de verkligt studier till mera praktiskt arbete bedvid sin läsning, åtminstone under ferierna. Bar i allmänhet med föreläsning! En reform måste företagas, för att få fram något mer verkligt böck i andligt och behagligt häreende,

Jag vill ej blanda vår tids ungdom för Rätt, men jag tror att plikt och ansvar med allt som gäller av ungdomen skulle skapa en lyckligare ungdom än ännu rikare och lyckligare Sverige, och Sveriges framtid ligger ju just i de ungas händer, just därför måste de känna till stora ansvar och framgång allt

Ja "Landet" är värt att du brukar den jämt
Fädernas torva har guldgrub i skörd
Hjärtat behövas i fredlig gärning
Ej allena i ord.

Men, ingenting är så gäst, att det ej har sina mår-
da sidor så ännu med detta. Den första stora utgång jag fick erfara i skol-
arbetet var borttagande av Rättskärn. Betydningen kunde ej förstås detta,
även om jag sökte förklara saken. En del tror jag ansvar mig t. o. m.
"Gudlös", och undrade vad som gällde att lärarna som de tyckte varit
duktiga att lära barnen. Jag försökte med ytterligare förklaringar i och med in-
frånk av de nya läroboken "Livets Väg", samt Gud som hade barnen kär-
men jag förmodade kanske att med andakt ledja själar. Hjälper mig klara upp
det här.

Det blev riktigt. Jag skrev till lärarna och Rättskärn. Brevet utblev
ej, men ett beklagat, nej att lära Rättskärn. Jag sommarakallade en förälder
möte. Rättskärnens blev ju på Rättskärn. Mellan föräldrarna, men det var
precis ändå som de ville lägga ansvaret på mig. Jag hävdade att påtvingat
för skolan hade jag en "knäckt", och jag själv hävdade mig ej heller belåten
med, att Luthers visserligen kanske för en del liten tunga lärosaker,
skulle sättas åsido. De var för bra att laggas åsido som de
gjorts. De var icke tunga. Vad säga minn många ohänsa som-
kater i Sveriges land?

Om barn som hade många barn i skolan gynnade. Om den ännu var
behöv läsa Bibliska å Katt-Tjeren, så följt i den behov
ännu heller läsa om arna å tårken och Anke därarever.=
"Om barnen inte behöves läsa Bibliska och Rättskärn, så behöves
de inte läsa om ormar och gylor och sådant heller". Det
hinner de lära sig sen de bli stora, tyckte han. Enligt min egen
uppfattning är och förklarar Rättskärn att bli påtvingat för mäs-
stern. Är jag för konservativ? Jag var mena att tro som för en med-
delande om någon annans frukn i detta.

Som jag nämnt om beständiga och ställthälsarna primitiva. Det kunde visst
att den yttre och inre en sakel sprunget från. Vår förändring det ej. Det var
samband att ha det så. Kan ha det ej så stora förändringar, och jag tror knappast
att folk var mera själva de än nu. De hemma i våra gamla kläder
gjorde sin till och barnen hälsade till knappast arbetet betydligt i sin helhet.

En gång minns jag särskilt, att jag tyckte kyrkan
levde för närvarande trots brist på. Vid närmare undersökning av denna
samm. jag tror stora brist i vägen, med bara tygster över. Vid
frågorna varför, gick de på, att man någon gång "pyktit in", det var detta
som skulle avhjälpas. Just de terminerna jag bodde i detta hus var ju
och så kallade de av ätt jamaica - mars. (I detta hus bodde jag 6
terminer.) I de byar jag upplämnat jagas ingen affär. En gång händer
att jag i birst för livsmedel måste bina kost 7,5 till innehåll jag att
ordna matlagning. En snäll hushållerska lade mig sin lilla "Norska"
för resan. Resan tog 2 långa dagar i anspråk. Någon var ju som
samband till provisoriska, åtminstone innan man värdet lade
vågen, men den lilla norska lätens raggiga kover var väl passande
jag en sådan färd, och vi kladdade den fint.

I ett annat ^{rum} bodde några terminer för bod ratten och mjölke
över natten åtminstone vid 20 minuter varje ratta och en gång
händer att tegelmuren kullade ut över läkare och golv, en grutst-
part, just när barnen marscherat ut. En sådan gång kan man ta om
äpplerakt, och vi löpde många till att det sista händer inom samma rum
där jag bodde min första lättermis - och detta var min sista lät-
varen 1920. En med ären tiotagande skälta gjord att jag slutade min
skolabete, men - när min kollega socker och rent ut, kropp-
ner jag mig som "ungblivet". Vad jag ätte lätta ut till skola och för-
allmogens folk, de skulle snälla människorna, till till som flytt,
som aldrig kommer ätte, men som jag gärna skulle bärja om igen.

Senare har ju förbättrats. Det första steget
var ju som vi vet från 4- till 500 kr m. år. Senare höjdes ju grund-
lönen till 1237 kr. 50 öre. Det ^{första} "försäkrings" lämnar vi ju alla till.
Om det är sådant till godt var jag för lämnar eller lever,
kan det vi ej skall göra oss om. Den som lever för de. De som
nu klaga över beständiga m. m. typer man klaga i nöden.
Importen är ju så gott, att det ej har något ont med sig, och importen
vi ha ont att det ej har något gott.

En lärarinnas kunde jag vara med om ibland handelen av allmogens art. Jag blev kallad till sjukbäddar vid liksom sjukhus, olycksfall till middag av barn m. m. m. m. Inte, att jag ej precis var sjukvårdskunnig tycktes folk ta som givet, att jag förted mig på litet av varje. Ett bevis på minniskens sista gången kunde jag ej neka till, vilket om en hustru följande inom raskhåll. Så följande uttrågade böner var jag tvungen, att svärjans barn ibland. Vinst kunde jag mig värde en sådan laddning, men det var långt till nästa, och folket hade blivit på en ceremoni. Det var ju ej lätt att frakta en svärdslara flera mil i storfränta kyla efter kält, och oftast var "Drumte" i himmelsbron i stället. Jag kunde väl även bli frestad furka inom veterinärens yrke. Jag vet att jag räddade livhanken på en häst en gång, samt utförde en lyckad operation av en tupp. Om jag fått mig tillräckligt många frågor av läkare, skrämsla, präst eller veterinär på minniskens art jag ej. Säkert, det finns de som ha mig att tulla på novelleras betydelse på tidigt stadium, samt vissa andra små gånger. Jag gillade så gott jag kunde i god vilja att hjälpa där jag kunde och kom med. Då jag gick var försedd med en litet kassett var givet, vilket också räddades en gång ur en farlig situation i min hjälpsamhet. Folket var färdiga, och minniskens på skilda arter ha ej glömt bort mig.

När som ibland kunde göra både lärarinnor och bara kvinnor var Inspektören. Oftast kom han, som en tjur om antiken. Inte att han i flera år tjänstgjorde inspektören aldrig varit lärare eller gärna kritiserade annat än i mycket vänlig ton. Det var en viss lättnad, när inspektionen var över. Därför man efterfräddes av en präst herre, som gärna kunde vara till bälja kvinnor i tid och otid, och gärna kunde ha "mån- dagskvinnor" när som helst. Efter ett ordentligt besök i Skolan, en hel helg hördags c. m. gick han inspektören på återväg till landsvägen mätte med en "Sarvas" = hästen, som satte skänk i Bismarcken. En dyggs timmas viltet gick i en grann stämme var med kvinnan en smula. Jag kunde ej gärna motstå fröjden att bätta historien på en del av mina kolleger, som i sin tur ej maktade fröjden att dra på Bismarcken det. Oss möte följande detta lilla citat råde. En plus i inspektören av Skolan nämna är ju även kvinnans

Slutligen må jag tillägga att det är med nöje jag pröjt utvecklingen av lärarkårens
 förbättrade förhållanden med betäcke och löner, men den utskämts lön-
 tiden i skolorna är ej att försummas närmast på lönen eller barn. Därför de
 att frisa arbetet, och på en längre period. Väpnarim är ju även förbättrad,
 men önskvärdt mer, att vi frukt försummas, som varit med om de många
 åren i undan gömda olyckor kunde på en extra fördelning på en gång
 eller som månatligt bidrag, till vad vi har fört. Utan de åren, som
 lövna som som lärt, nog fick en lärare många gånger leva
 i undanånde. Det händer, att jag efter skolorslutningen på våren
 tog mig en promenad på 3 till 4 mil, från att göra in någon bra
 genom att ej kunna kända djur. Efter mitt första arbetsår bjöds jag
 och en Cykel - på en års arbetsgång. Med denna som välbefr
 antäckt jag resan Smidsjau - från. och vidare på järnvägen från
 Lindköping, på att en gång på sammanträffe med mitt hals-
 system, de brukar i Gullstads egendom som trädgårdsmästare,
 den enda av min mors släktigen jag lurt känna av den
 skruvade släktgrenen i Sverige. Utställningen i klär och
 som var ej varken sortrad eller idlyftig, men fördingarna som
 små, och jämsamheten stor.

Med många kamratliga häls-
 ningar Sverige runt

Emilia Bergqvist Lindgren
 Postf. 309
 Smidsjau.